

BÁCSKAI KÖZÉRTDEK

Bácsbodrog vármegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Hirdetések árszabás szerint TELEFON 14	Főszerkesztő Zsupanszky Lyubomir Kiss Gyula	Felelős szerkesztő Berkovits Márk Főmunkatársak Beresényi József	Megjelen vasárnap Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyed évre 2 K
---	--	--	--

Ingyenes jogvédelem.

A szegénység nem zárja ki azt, hogy a mostoha életrend és viszonyok között élő ember ne legyen legalább is éppoly derék, jellemes és hasznos tagja a társadalomnak, mint a milliókkal rendelkező bankár, földbirtokos, sőt azt sem zárja ki, hogy a kis existencia ne legyen lángész, aki hatalmas tehetségével nagy szolgáltatásokat tudna tenni az emberiség közös ügyének, a haladásnak, a tökéletesedésnek, mely felé állandóan útban van.

Nem érdektelen tehát annak a fejtegetése, hogy a polgároknak az állam beavatkozására szoruló jogviszonyai berendezésénél fogva jelenleg mennyiben uralkodik a jogegyenlőség és mi volna a teendő arra nézve, hogy az e téren uralkodó viszáltságok eltűnjenek vagy kevesbedjenek?

Ismeretes dolog, hogy az életviszonyok mai mozgalmas és fejlődő állapotában a törvények, rendeletek és egyéb szabályok oly számosak és bonyolultak, hogy azokban a szakember is nehezen igazodik el. Éppen ezért megbecsülhetetlen a hivatalos egyének abbéli szolgálata, amelyet ezek a közönség, a felek érdekeinek megvédésében hatóságok előtt gyakorolnak. Mert nincs az a bírói függetlenség és pártatlanság, amely mindkét fél érdekeit egyaránt

megóvná, különösen a jogviták folyamán, s így rendesen a járatlanok, a kevésbé közlékenyebbek, legtöbbször tehát a gyengébb felek huzzák a rövidebbet. — A jogegyenlőség szempontjából szükséges tehát, hogy a szakszerű jogvédelem minden ügyben és minden egyénre egyaránt kiterjesztessék. Ennek lehetőségét elvben minden jogállam — hazánk törvényhozása is — elismeri, de a gyakorlatban való alkalmazását a jogügyek nagy csoportjára éppen a legkisebb ügyekre és a jogkereső egyének jelentékeny részére éppen a legszükségesebbekre nézve, megnehezíti, sőt legtöbbször lehetetlenné teszi a szakszerű jogvédelem drágasága.

Hogy tehát maga az elv ne legyen pusztán szó, a szakszerű jogvédelmet mindenkire és minden ügyre nézve hozzáférhetővé kell tenni. Aki tudja azt, hogy a szegény embernek néha pár garasnyi követelése van olyan fontos, mint a gazdagoknak százakra és ez-rekre menő peres vagyona; aki tapasztalta, mennyi herce-hurcával, költiséggel, idővesztéssel, a munkaidejét mulasztó embernél a perlekedés, az belátja nézetünk helyességét.

A szegényvédők rendszere, melyet törvényünk elfogadott, nem elégíthet ki minket, mert egyrészt nagyon sok és lealázó formasággal jár, másrészt pedig csak a teljes vagyontalanokra

terjed ki. Aztán, ha már ráfanyalodik is a kispolgár erre a keserves útra, cseberből-vederbe esett, mert idejét a bíróságok helyett a községi előjáróságoknál kell eltöltenie, hogy egy-két követelése miatt húsz hivatalos bizonyítványt beszerezzen. Ez a módja tehát a szakszerű jogsegélynek nem felel meg a jogegyenlőség követelményeinek. Célszerűbb módja volna az ingyenes jogvédelem szerepe állami alapon, úgy hogy azt bárki igénybe veheti. Más módja az ingyenes jogvédelem rendezésének a társulás vagy szövetség. Ha alkalmas a társulás az élet majdnem minden viszonyaiban, ha pártatlan sikerekre vezet a mezőgazdasági élet minden terén, miért volna rossz és hátrányos gazdasági munkánk eredményének s jövedelmünknek megővésében, biztosításában és megvédésében?

Gyümölcstermesztés és értékesítés Angliában.

— Egy angliai tanulmányútról. —
Irta Telegdi József, orsz. képvis.

Amit az Uristen a föld minőségében Angliától megtagadott, azt pótolja az időjárásban. Hiszen egész Angliát bejárva igazi jó talajra nem akadunk, egyik utitársunk véleménye szerint: „egy hold bácskai földet nem adnék Angliáért.” — ellenben a klimatikus viszonyok bámulatosan kedvezőek, egész éven át egyenlően elosztott, mérsékelt

A nőkérdés.

Irta Takács Berényi Ilona.

Aki ennek a mélyseges és sokoldalú témának a teljes megértéséhez igyekszik, annak alaposan kell ismernie a család, az őstársadalom és a magántulajdon kialakulását, a nő helyzetét a múltban, a jelenben, tisztában kell lennie a nőkérdés céljával, mely a nő jövő életét alapozza, kell, hogy biológiai és pszichológiai tudással bírjon, hogy társadalomtudományi dolgokban némileg járatos legyen és főleg, hogy nyitott szemmel járt az életben és hogy sokat látott és tapasztalt. Csakis erről a magaslatról ítélni lehet meg és foghatjuk föl helyesen a nőkérdést, mert ennek tudományos és szociális alapja van.

A nőkérdés célja a *nemek társadalmi függetlensége és egyenlősítése* az életben minden téren. Ezért küzdenek milliók és milliók az egész világon, nők és tisztaesztű férfiak egyaránt. Egyenlőek akarunk lenni a férfival a munkában, minden munkában. Tud a nő fizikailag és szellemileg versenyt dolgozni a férfival. Ezer és ezer nő dolgozik a gyárakban, nyomdáknak, műhelyekben, követ tör, maltert hord, szánt, kapál, kocsit hajt s újabb időben minden iparra készül. Így lesz mészáros, asztalos, ékszerész és órák, bőr-, csipke- és dohányiparos s amint a közelmúltban az egyik galíciai zárdában — Slowitán — megtörtént, ahol pedig na-

gyon sok bácskai papszóna nevelkedik alapítványos helyeken, hogy két fiatal apáca kitanulta a cipésmesterséget. Ott ugyanis sokszor lehetetlen volt egy ilyen mesterembert kapniok. A nő foglalkozik kereskedelemmel is és szellemileg kivétel nélkül minden pályára alkalmas, orvosira, ügyvédire, tanítóira s mindegyikre. És hogy csakugyan alkalmas a nő minden pályára, azt bizonyítja az a nagyméretű tudományos kísérletezés és munka, amelylyel szakemberek megvizsgálták minden nemzetbeli nő agyát, szívét, testi erejét, vérösszetételét s a tapasztalt eredményt összehasonlították a férfi erejével és képességeivel. És ez az összehasonlítás semmi hátrányt nem mutatott a nőre nézve, sőt sok esetben kedvezőbb volt a nőre, mint a férfira nézve. Tehát minden munkára képes a nő, csak ne legyen elhanyagolva se a testi, se a lelki ereje, nevelése. Ez a tudat, azután a nő történeti múltja, a jelen élet munkára kényszerítő ereje az erős alapja annak, hogy a nő tartózkodhatatlanul törekszik az összes életpályák elérésére.

De hát miért, miért dolgozik a nő, miért nem él természetes hivatásának, annak, hogy anya és feleség legyen és miért nem marad a főzőkanálnál és mosóteknőnél? Mert a nő életének nem az a legfőbb feladata. A nő elsősorban ember, azután nő, mint ahogy a férfi is elsőb ember s csak azután férfi. Az ember — tehát nő és férfi —

életének nem a legfőbb kötelessége a család-alapítás, hanem a létfontartás és ha előbb kell ennünk, laknunk és ruházkodnunk és csak azután gondolhatunk utódokra, ha számba vesszük a mai túl nehéz megélhetési viszonyokat, a házasságok ritkaságát, ha tudjuk, hogy az egész világon az emberiség nagyobb tele a nő: akkor elhallgatunk a természetes hivatással. A családalapítás nem az ember életének első feladata, nem tehát a nő se, bizonyos mértékig a keresztény vallások se állítják ezt, nem azután a buddhista-tan, melyben fenséges vallásérkölcsei tanok egyesülnek szétválaszthatatlan egésszé a legmélyebb filozófiai ismeretekkel. Ezek a gondolatok pedig millió és millió ember agyában és szívében vannak meg és élnek eszerint. A híres egyke-rendszer, a francia föld elnéptelenedése se igazolja azt, hogy az ember, kivált a nő első és legfőbb feladata a gyermek. Cikksorozatokat írnak arról, hogy a nemi élet kizárólag a fajfontartásra-e, mint az állatoknál, vagy az emberi test élvezetere is van-e az emberbe oltva. Mi bármilyen véleménnyel vagyunk a nemi életéről, elfogadjuk-e a németek gondolkodását és megengedjük a nőnek a szabad nemi életet, vagy a keresztény és buddhista-tan szerint szervezetünk kárára is megvetjük azt: mindegy. — Egy bizonyos: az, hogy előbbrevaló a lét, — mint a fajfontartás. Hogy a nőnek egyetlen s legfőbb hivatása a gyermek, ez

mennyiségű csapadék, a legkritikább esetben vihar, gyenge jégverés pedig legfeljebb 10 évben van egyszer. És az angol vallásos nép, de amit az Uristentől kikönyörgött, annak hasznát is tudja venni; a talaj mind alagsóvezeve van és valamint a mezőgazdaságban, azonképen a kertészetben is kiterjedt mértékben használja a műtrágyát, mert a csapadékra feltétlen számíthat és így jóformán matematikai pontossággal előre ki tudja számítani a műtrágya hasznát.

A világnak egyetlen nemzete se szeret annyira a kertészettel foglalkozni és egy nemzetenél se fizetik meg akkora mértékben a kertészet terményeit, mint Angliában. Éppen ezért a kertészet és gyümölcsstermesztés, mondhatni, évről-évre emelkedik közgazdasági jelentőségében is.

A gyümölcsstermesztés nagyobb mérvű terjedésének és fejlődésének nem jelentéktelen indoka az a körülmény, hogy még annakelőtte az angol gazdák, akiknek legnagyobb része bérlő, a gyümölcsösök telepítésétől a befektetések miatt tartózkodtak, most a legújabb törvény szerint a hasznos befektetéseket nem sajnálják, mert ha a bérlés esetleg bármi okból meg is szűnik, a befektetés el nem vész, hanem a bérlőnek, vagy családjának megtérül.

A magasabb gyümölcs- és kertészeti kultúrát üveg alatt üzi az angol; egyszerűen üveggel fedett házaik vannak, az üveg védelméről nem gondoskodik, mert mint említettem, nehéz idők nincsenek és különösen London és a többi nagyobb városok környékén kilométer számra megy a vonat üvegházak mellett; vannak kertészetek, melynek tiz hold földje van üveg alatt, s ebben az egyszerű üvegházakban a falak mentén szőlő, barack és füge, földszintén pedig virág, földi eper, dinnye és finom főzélékek öntjük a termést minden időben s a nagyvárosok vendéglőiben egész éven át szervíroznak friss gyümölcsöt és zöldséget.

Az üvegházakban hamburgi kék és fekete, szicíliai és muskotály szőlőfajokat termelnek.

Hampton-Courtban láttunk egy külön üvegházat, melyben egy gyönyörű szőlőtőke áll, a világ legnagyobb „szőlőtőkéje,” melyet 1768-ban ültettek. „Hamburgi fekete” fajta, fő ága 40 méter hosszú. Egészben mintegy 300 négyzetméter területet foglalnak el a napnak kitett lombjai; és évente körülbelül 2200 fűrtöt terem. A fűrtök átlagos súlya egy font. Ez az egy szőlőtőke tehát átlag 11 q szőlőtermést ad.

Az üvegházakban a földet, melyben a szőlőtőkék állanak, háromévenként változtatják, e célja gyeptőket használnak és Thomas-salakot kevernek belé. Különböző hőfok és jó szellőztető készülékek alkalmazásával gyorsítják, vagy lassítják a fejlődést

csak most természetes. S hogy igazam van, a nő természetes hivatásáról rendkívül érdekes dolgokat tár föl a nő története az ókorban. Valóban kívánatos volna, ha e tág térről Neugebauer Ármán úr még több képet mutatna be lapunk hasábjain. Akkor meglátnók, hogy mint váltakozik a nő — természetes hivatása.

Amikor ezeken az igazságokon gondolkodom, élelem tolokodik Tolsztoj egy egyszerű mondása, amelyet szeretek életcéllá eltozadni: „Dolgozzál, kedves testvérem!” Igaz, ez a legigazabb életfeladata az embernek, tehát a nőnek is. És a nő dolgozik, kell dolgoznia és nem lehet egyetlen életcélja a gyermekszülés. Ezt maga az élet sem engedi. Mai nap a házasság csaknem kizárólag anyagi spekuláció mint a férfi, mint a nő részéről s ennek dacára ritka, mint a fehér holló. Eddig a házasság volt a nő védbástyája, de ma már nem lehet. Nehéz a megélhetés, nagyok az igények és ami a legfőbb ok, sok a nő. Magyarországon az 1880. évi népszámlálás alkalmával mintegy 150,000 fővel volt több a nő, mint a férfi. Ebben az évben ezer lakosra 18 házasság jutott, 1890-ben 16 és 1899-ben már egyetlen egy se. Szinte megijed az ember e számok igazságától, pedig így van ez az egész világon!

Folyt. köv.

és érést, s ezáltal érik el azt, hogy kora tavasztól késő őszig állandóan szolgáltathatnak friss, érett gyümölcsöt és nem halmozák el egyszerre a piacot.

A szabadban levő gyümölcsösök inkább tömegtermelésre vannak berendezve, mert Angliá egyenletes klímája és enyhe tele kizárja ugyan a fagykárokat, de a finom, zamatos gyümölcs éréséhez szükséges nyári és őszi meleg nincs meg. Már amidőn Doverből Londonba utazunk, folyton komló- és gyümölcskertek között megy a vonat. Eleven sövényvel körülvett gyümölcsösök ezek s az eleven sövény a hideg, széles oldalon fel van eresztve 2—3 méter magasra, hogy az ültetvényeket védje, a fák persze sorba vannak ültetve a fasorok között 3—4 sor földieper, vagy kőszméte és ribizlibokor van berakva és lókapával művelve. A szabadban termesztett gyümölcs almabor, de leginkább aszalványok készítésére használtatik fel, míg az eper, egres és ribizli „jam” (gyümölcsíz) készítésére szolgál. Ebből a „jam,” ből hihetetlen mennyiséget fogyaszt el az angol, mert a sok húš élvezete ezt meg is kívánja.

Midőn az essexi gazdák páratlan vendégszeretete kísért bennünket a grófságon végig, meglátogattuk az A. et C. Wilkin Ltd. úrnak gyümölcsfarmját és gyümölcskonzervgyárát. Az öreg Wilkin családjával a legnagyobb vendégszerettel fogadta társaságunkat. Egész telepe föl volt lobogóva, magyar trikolorral is. A legnagyobb szíveséggel mutatták meg nemcsak gazdaságukat, hanem a gyümölcskonzervgyárát is és a tanulmányozás után gazdag uzsonnával vendégelték meg társaságunkat. Wilkin ur birtokának területe 1000 acre, ebből 220 acre földieper és 140 acre ribizli (fekete és vörös) valamint kőszméteültetvény, 70 acre pedig gyümölcsös, melynek sorköze szintén ribizlibokorral van beültetve.

A földieper 2.5 láb távolságu sorokban van ültetve és 4—5 évig marad egy helyben, a ribizli és kőszméte bokrok 4—5 termőágra vannak megmetszve, mint nálunk a szőlő, mert ha olyan dus bokorban engednek nőni, mint nálunk; a gyümölcs nem tud beérni, de a metszés következtében szebben kifejlett gyümölcs terem. Ezen ültetvények talaját rendszeresen trágyazzák és pedig három évenként és acreként 10 tonna lótrágya és 300 font szuperfoszfát és peruanóval. Évenként nyolcszor kapálnak és pedig négyszer lókapával és négyszer kézikapával. A földieper beérése előtt a talajt behintik szalmaszecsával, hogy a gyümölcs ne érintse a földet. Legkedveltebb eperfajta a „Little Scarlets”, azonban termelik a „President” és „Packston” fajokat is, melyek különböző időben érnek.

A birtok tulajdonosa az öreg Wilkin, két fia közül pedig egyik a gazda, másik a gyáros. A farmon u. i. egy gyümölcsizgyár van, mely 120 munkást foglalkoztat és évenként több mint 5000 q izzt, azonkívül még befőtt gyümölcsöt is produkál és 3000 q cukrot használ fel.

A feldolgozásra kerülő nyersgyümölcs nagyobb részt a gazdaságból kerül ki, de vásárolnak gyümölcsöt telepes munkásaiktól is.

Bács-Bodrog vármegyei jegyző egyesületi ügyek

A Közs. és Körjegyzők Orsz. Közp. Egyesületének Elnökségétől
80 sz. 1912

Értesítés.

A kolozsvármegyei jegyzőegyesület arról értesít, hogy Kolozsvárott a mi rendes közgyűlésünk részére kitűzött határidőben, régebbi keletű megállapodás szerint, az országos méhézeti egyesület tartja országos kongresszusát. Ez ok miatt kénytelenek vagyunk országos közgyűlésünk határidejét, a kolozsvármegyei jegyzőegyesület óhajához képest, **f. hó 28-ra** elhalasztani. Ezek szerint: **választmányi gyűlésünket** augusztus 27-én d. e. 10 órákor, **közgyűlésünket** pedig aug. 28-án d. e. 10 órákor tartjuk meg Kolozsvárott, a vármegyei tanácsközségi termében. A közgyűlésre szánt indítványok tehát ennek az újabb határidőnek megfelelő

időig adhatók be; valamint a megbízó levelek is.

Budapest, 1912. július 31.

Jászberényi Miklós,
egyesületi főjegyző.

Uszky Bálint
egyesületi elnök

Kérelem. Mindazon tagtársakat, akik ezen közgyűlés alkalmából esetleg nejeikkel is Erdély kies vidékére kirándulni kívánnak, felkérjük, hogy részvételüket velünk (Kiss Gyula elnök Overbász) e hó 22-ig közölni sziveskedjenek, hogy jegyekről, szórakozásokról és elszállásoláshoz eleve gondoskodhassunk.

A Bácsmegyei jegyzői egyesületi elnökség

Hirek

A kulai állami polgári fiu- és leányiskola ügyében Kula község a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz kérvényt fog intézni. A felterjesztés, mint bennünket illetékes helyről értesítenek, véglegesen még nincs megszövegeve és így még kevésbé lehetett azt, mint felterjesztett kérvényt leközölni, mint azt egy lap megtette.

Kula község képviselőtestületének 1912 aug. 5-én d. e. 9 órákor a község háza tanácstermében tartott rendkívüli közgyűlésén a következő határozatok hoztak:

1. A községi és körjegyzők orsz. egyesülete által tervezett „Erzsébet árvaház” támogatására 6 éven keresztül évi 20 K szavaztatott meg. — 2. Gragyanszki Péter mérnöki díjának kiutalványozási kérelmére 590 K a belpusztai iskola terve és költségvetésének törvényhatósági jóváhagyása után, 100 K pedig az építkezés befejezte után fog kifizettetni. — 3. Az iparostanonciskola 1912-13 évi költségvetés előirányzata elfogadtatott; államsegély iránti kérv. beadására az előjárásúg utasítottat. — 4. 1912. évi községi pótköltségre 3% -os pótköltségvetés elfogadtatott. — 5. A közbiztonsági hídra vonatkozó új terv s költségvetés elkészítésére az előjárásúg megbízottat. 6. Köröczi Lajosnétól vett ingatlan tárgyában hozott vármegyei törvényhatósági véghatározat tudomásul vétetett. — 7. Eper István és nejeinek 200 K kölcsön megadatott. — 8. Mének tartása tárgyában 2 állami mén és 1 bér mén tartása határozottatott. — 9. Novákov Dásának 50 kor. segély adatott. — 10. Német részen levő bikaistálló házilag leendő kibővítésére az előjárásúg utasítottat. — 11. Vármegyei közigazgatási bizottságnak véghatározata a járási rendőrfelügyelő fizetésének felemelése tárgyában. A telebbezés beadására az előjárásúg utasítottat.

Kármán Pál, torzsai reform. esperes-lelkész, a Ferencz József rend lovagja, ki széles körben méltán örvend nagy tiszteletnek és szeretetnek, f. hó 7-én teljes testi és lelki épségben, szük családi körben ülte meg 92-ik születésnapját. Az agg lelkész f. hó 4-én Istentiszteleti funkciót is teljesített.

Esküvő. Blau Manó, újvidéki magánhivatalnok, Blau Jakab kulai izr. kántor fia, f. hó 20-án tartja esküvőjét özv. Pilliser Illéné leányával, Margittal.

Tanítóválasztás. Schank László tanítót, Schank Henrik torzsai reform. tanító fiát, e hó 9-én a zombori református iskolához tanítóvá választották.

Nagy vasúti összeütközés Szabadkán. Mult kedden éjjel után Nagyfeny állomásról elindítottak Szabadka felé egy tehervonatot és később egy gyorstehervonatot. Közeli Szabadkához, a vágóhid mellett, a gyorstehervonatot beleszaladt az előtte haladó tehervonatra és oly összeütközést okozott, hogy 14 kocsi és egy mozdony pozdorjává tört. Három sebesülés is volt és tömérdek kárt okozott anyagban és árúban. A vonatok közlekedése az nap szünetelt és később, míg a romok eltakarítása tartott, ezen a helyen, az utasok átszálltak az eléjükbe jött vonatokba.

Lévay Gyula, a „Széppédatársulat” művezetője, ma szombaton este és holnap este, Kulán a Kaszinó-szállodában két fehér művész-estét tart. Propaganda-könyvének lapjai igazolják, hogy amerre csak megfordult, a nagyközönség vallási tekintet nélkül kedvezően fogadta az eszmét is és a szép-propaganda előadásait is.

Az óverbázi József főherceg hadastyán egyet e hó 18-án zászlószentelési ünnepélyt rendez; az óverbázi ev. templomban végbenő zászlószentelési és szegbeverési aktus után az Erzsébetligetben nagy hangverseny és táncmulatság következik.

A torzai diákegyesület f. hó 11-én a Casino összes helyiségeiben táncal egybekötött műkedvelőelőadást rendez, melyre t. urat és b. cs. tisztelettel meghívja a rendezőség. Belépődíj személyenként 1.20 K, családonként 3.60 K. Kezdeté este pont 8 órakor. A jövedelmet az egyesület könyvtára és színpadja javára fordítjuk. Felülfizetéseket köszönettel fogadunk és hírlapilag nyugtázzunk. A zenét Biermann zenekara szolgáltatja. — Műsor: 1. *A párisi baba*. Vigj. 1 felv. Irta Murai Károly. Személyek: Igazgató, Wolf János. Igazgatónő Krug Józsefné. Sári, Anna, Gizi, Janka, intézeti nővendékek, Wolf Ilonka, Hettesheimer Gizike, Schneider Karola, Ravasz Gizi. Bandi, Galambos Gyula. Házmaster, Fröhlich Lajos. Szobalány, Riesz Paula. 2. *Német dalok*. Előadják: Krug József és Wolf János, zongorán kíséri Wolf Ilonka. 3. *A szélkakas*. Vigj. 1 felv. Irta Dezső J. Személyek: Sziklay Péter ny. ezredes, Krug József. Klára, neje, Steiner Malvinka. Pirooska, Feri, jogász, gyermekek, Kreuscher Sárika, Tessényi Béla. Kenessey Ilon, Galambos Mancika. Fehér Gabi, ifj. Wolf Artur. Gábor bácsi, kertész, Fröhlich Lajos. Juci, unokája, Riesz Paula. 4. *Im Flügelleide*. Mazurka 6 képre, szerezte Kramer W. Zongorán előadják Kreuscher Sárika, Wolf Ilonka és Krug József. 5. *Kinyitott rózsza*. Tréfa. Irta Dezső J. Személyek: Elemér, Steiner Jenő. Max, hordár, Gutwein Pista.

A bácstóvárosi választás. Báró Gromon Dezső halálával megüresedett bácstóvárosi kerületben a központi választmány aug. 17-ére tűzte ki a választást. A munkapárt jelöltje Evetovics János.

Nagy fizetésképtelenség. Guba József topolyai nagy vaskereskedő cég, — mint a hitelezői védegyelet jelenti — fizetésképtelen. A cég még nemrégiben is egyike volt Bácska elismerten első vaskereskedő cégeinek s a virágzó topolyai vaskereskedésen kívül több jömenetelű üzlete is volt.

Egy főhadnagy titokzatos eltűnése. Flügelmann Henrik főhadnagy Zomborból két héttel ezelőtt felutazott Budapestre és azóta nyoma veszett. Zomborban lakó rokonai bejelentették az eltűnést a budapesti rendőrkapitányságon, mert az a gyanújuk, hogy a főhadnagy, akinél 2000 K készpénz volt, bűnténynek esett áldozatul. Erre vall legalább az a körülmény, hogy podgyászat a szállóban hagyta.

Kivételes nősülési engedély. Az 1912. XXX. tc. 87. §-a hatályon kívül helyezte az 1876. tc. 3. §-ban foglalt ama rendelkezést, amely szerint a kivételes nősülési engedély elnyerése iránt benyújtott kérvényeknek első fokú elbírálása és véleményezése a közigazg. bizottságok hatáskörébe tartozott. — Ennek folytán kivételes nősülési engedélyek tárgyában most már a m. kir. honvédelmi miniszter a közigazgatási bizottságok véleményének meghallgatása nélkül intézkedik. — Ennélfogva a szabályszerűen felszerelendő kérvények ezentul nem a közigazgatási bizottságokhoz, hanem vagy közvetlenül a m. kir. honvédelmi miniszterhez, vagy az illetékes közigazgatási hatóságokhoz nyújtan-dók be.

Kenderakadémia címén a „Műsz. Világ” értesülése szerint a földművelésügyi miniszter Szegeden a kenderipar céljait szolgáló szakiskolát szándékozik létesíteni s az építésre vonatkozó árlejtés még e hó folyamán fog kiírtni. — E terv megvalósítása folytán tehát Szeged a kenderipar tekintetében egész Magyarországnak központja lesz. — Dél-magyarország gazdáira is nagy fontossággal bír a terv megvalósítása és bizony várható ennek következtében, hogy a jól fizető kendertermelés jóval nagyobb arányokat fog ölteni.

Az eltörölt ünnepek. Mint ismeretes, X. Pius pápa az elmúlt év július 2-án kelt „Supremi Disciplinae” kezdetű motu proprio-jában úgy intézkedett, hogy a szokásos egyházi ünnepek száma az egész világon redukáltassék. A pápa ezen motu proprio-ját

azzal indokolta, hogy „a kereskedelem és ipar megnövekedett és így a nagyszámu ünnepek megtartása sok tekintetben nehézségekbe ütközik.” Ez okból a parancsolt ünnepek számát le kellett szállítani. A hercegprimás már legújabb körlevelében tudatja papjaival, hogy a motu proprio intézkedése értelmében a következő ünnepek elvesztik külső ünnepjellegüket s azokon a misehallgatás és a szolgai munkától való tartózkodás nem kötelező: karácsony, husvét és pünkösd másnapja, Urnapja, Gyertyaszentelő Boldogasszony (febr. 2) Gyümölcsoltó Boldogasszony (márc. 25) Kiszasszony napja (szept. 8) valamint mindenféle ország, nemzet, egyházmegyei tartomány, község különleges védőszentjeinek fogadalomból vagy szokásból származó ünnepei, még ha egyháziilag meg is voltak eddig erősítve és nyilvánosan is megülettek. Ezek az ünnepek az ünnepek jegyzékéből törölendők. Ezeket a változásokat okt. 27-én hirdetik ki a templomokban.

A közönség köréből

(E rovat alatt közlöttekért nem felelős a szerkesztő)

Tehtetes Szerkesztő Úr!

Szíveskedjék b. lapja legközelebbi számban a köz érdekekben a következő sorainknak helyet adni:

Igen sokan azon csodálkoznak, hogy Kulán a lakóházak építésétől és mindenféle építkezéstől a polgárság szinte irtózik. — Ennek pedig igen egyszerű oka az, hogy *Kulán igen nagy szükség lenne még legalább öt kisebb-nagyobb építési vállalkozóra, akik képesítésüket legalább is a felső építő-ipar iskola esti tanfolyamán szerezték.*

Jó mesterekre van szükség, akik a vidéki modern építéssel teljesen tisztában vannak és akik megfelelő segédereket tartanak. — Hiszen Kulán fényes munkabéreket fizetettek az építetőkkel, ezért a pénzért elsőrendű városi kőmíves-segégeket lehetne foglalkoztatni.

Össze-vissza 2-3 kis kőmíves-mesterünk van, nagyon gyenge felszereléssel, néhány segéddel és ide való napszamosokkal, akik a nyári időben mezei munkára mennek. — Hogy lehetne ily körülmények közt valakinek kedve — építeni? — Ha valami nagyobb házépitkezés akad Kulán, akkor bulkeszi, cservenkai, torzai, verbázi építő-mestereknek adják a munkát!

Még rosszabbul állunk az épületesztalosok és az épület-lakatosok dolgában.

Mi nem tudjuk, hogy mi a baja a helyi iparosnak és a helyi iparnak, de hogy ez képtelen a szükségletnek megfelelni az több mint bizonyos.

Pedig néhány éve már, éppen mert az építés nálunk szinte a lehetetlenség birodalmába tartozik, senkisésem akar építeni! Mi lenne még akkor, ha a parancsoló szükség csakugyan élénkebb építkezésekre kényszerítené a polgárságot?!

Tegyenek már komolyan valamit építő-iparosaink és mindazon iparosok, akik az építésnél foglalkozást nyerne, hogy ezek a tarthatatlan állapotok mielőbb megszűnjenek!

Fogadják igen tisztelt Szerkesztő úr e sorok közzétételéért, melylyel csak a közérdeket szolgálja, hálás köszönetünket!

Kula, 1912. aug. 3.

Kiváló tisztelettel

A kulai építető polgárság.

Szerk. üzenetek.

T. B. I. úrnőnek. Nagyon köszönjük szép dolgait. Mai számunkban megkezdjük és egymásután hozzuk azokat.

N. A. úrnak. Egyelőre félre kellett tennünk dolgozatát, melyet még nem olvashattunk át. Amint lehet közölni fogjuk. Kérjük, hogy vezerezzéknek való témát szíveskedjék feldolgozni.

Kereskedelmi iskolába

vagy más középiskolába SZABADKÁN járó tanulókat teljes ellátásra elfogadok. Cím a kiadóban.

Az újverbázi főgimnázium

egyik tanára hajlandó két intelligens fiút havi 100-120 K-ért fejéknél, ellátásba venni, v. megbeszélés szerinti. Bővebbet a kiadóhivatalban.

8781 ker. 1912

A Kulai Hitelbank Részvénytársaság cég ügyében jegyzőkönyv.

Végzés.

Minthogy a Kulai Hitelbank Részvénytársaság hitelezői részére kirendelt ügygondnok az alaptőke leszállítását nem ellenőrizte s minthogy a hitelezők meghallgatására kitűzött határnapon a Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság cég hitelező a szabályszerű megidőzés dacára meg nem jelenvén, — a 6958 912 K. sz. végzés értelmében e hitelező is olyannak tekintendő, mint aki az alaptőke leszállítása ellen kifogást nem támaszt — s minthogy ezekből, valamint a társaságnak legújabb mérlegéből és az 1912. május 11-én kiállított vagyonskimutatásából a kir. törvszék meggyőződést szerzett arról, hogy a társaság a leszállított 60,000 K alaptőkével is eleget tehet minden tartozásának: a kir. törvszék a Kulai Hitelbank R-T. alaptőkéjének 100,000 K-ról 60,000 K-ra való leszállításához az engedélyt ezennel megadja.

Dr. Bruck Armin ügyvéd, kirendelt ügygondnok részére a cégiratok s mérlegek átvizsgálása, úgy a tárgyaláson kifejtett munkássága fejében nyolcvan Kt a kérelmező Kulai Hitelbank R-T. ellenében megállapít s ez összegnek az ügygondnok részére 15 nap s végrehajtás terhe alatt leendő kifizetésére a kérelmező részvénytársaságot kötelezi.

Az alapszabály módosítás és az igazgatóság sorában beállott változás bejegyzése iránt e végzés jogerőre emelkedése után tesz intézkedést.

E végzés a „Bácskai Közérdek”ben 1-szer leendő közzététel végett a Részvénytársaság igazgatóságának kiadatik azzal, hogy a vonatkozó hírlappéldányt ide terjessze be.

Zombor, 1912 július 22-én, a kir. törvszék mint keresk. bíróság.

Dr. MARKOVYTH

kir. táblai bíró

Birtokeladás.

Fejérmegye legjobb részén: 3 kilométernyire vasúti állomástól (fővonal) **igen kedvező feltételek** mellett k. b.

800 magyar holdas (1200 ööl) birtok eladó.

Részletes felvilágosítást nyújt: **Hajduska Adolf, Zombor** (Bács megye) Széchenyi István körút 13.

1-3

Faeladás.

A kiskunhalasi református egyházgondnoki hivatal közhírré teszi, hogy a közel 19.5 kat. hold területű régi ref. temető **fái** 4 egymásután következő évben, 4 egyenlő részletben való levágásra, eladók. Az eladásra kerülő fák nagy része akácfa, oszlop, komló- és szőlőkaró, szerszám- és tűzifának egyaránt alkalmas. — Venni szándékozó írásbeli ajánlataikat **f. évi szeptember 30-ig** a ref. egyházgondnoki hivatalhoz adják be, ahol a fizetési, levágási és egyéb feltételek is meg tudhatók.

1-3

Bamer Antal, Palánka

ajánlja a gyászolók b. figyelmébe dúsan felszerelt

sírkőraktárát

fehér, fekete és kék márvány, ugymint granit, syenit és labrador kövekből, a legolcsóbb árak mellett. Utánvéstek és újraaranyozások a temetőben jutányos árak mellett

10-25

Pesttájéki

125 holdas buzatermő kisbirtok, vasút-állomástól 1 kilométernyire, négyszobás úrilakkal, gazdasági épületekkel, kedvező leltetésre, eladó. **Szilárdy K. Székelyné** tón.

Khinaezüst, Alpaca és Acélevőeszközök, nagyválasztékban a legolcsóbb árak mellett **Jurszik János** cégnél, **Kulán**

1493 sz. 1912

Verseny tárgyalási felhívás

Torzsá község előljárósága a községben létesítendő villamos közvilágítás berendezésére — melyet vállalkozó tartozik magánvilágításra és ipari célokra használható áramszolgáltatással egybekötve — nyilvános pályázatot hirdet.

A közvilágítás céljából 110 drb 32 normál gyertyafényű fémzálas (Wolfram) villamos izzólampa lesz felállítandó, melyek fele éjjeli 11 óráig, másik fele pedig egész éjjel égjen. A lámpaelosztást az előljáróság eszközözi.

Vállalkozó az elektromos művet, a teljes berendezést saját költségén tartozik előállítani, üzemben s állandóan jókarban tartani és a közvilágítást ellátni, ezzel szemben a község a vállalkozónak 50 évre szóló kizárólagossági jogot biztosít s a közvilágítás ellátásáért évi átalányösszeget fizet.

Pályázók felhivatnak hogy részletes tervvel, költségelőiránnyal, közvilágítási naptárral, áramszolgáltatási szabályrendelettel és szerződéstervezettel felszerelt s közvetlenül benyújtandó ajánlatok a hivatalos órák alatt a községi jegyzőnél, a postán érkezők pedig az előljáróság címére — mindkét esetben — **1912. szeptember 5. napjának d. u. 4 órájáig** adandók be.

Csak szabályszerűen kiállított, magyar nyelven szövegezett, pecséttel lezárt s sérülten borítékban elhelyezett ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlat borítékának felírása a következő „**Községi Előljáróságnak Torzsa**

Ajánlat az 1493 sz. 1912 verseny tárgyalási felhívásban kiírt villamos világítás ellátására.”

Ajánlattevők ugyancsak fenti határidővel bánatpénz fejében 3000 K-t községünk pénztárába — a felhívás számára hivatkozással — készpénzben vagy biztosítékképes értékpapírokkal befizetni, illetve letenni kötelesek s az ennek megtörténtét igazoló letéti nyugta az ajánlatához csatolandó. A bánatpénzt az ajánlatához csatolni nemszabad.

A verseny tárgyalás Torzsa község tanács-termében **1912. szeptember 6. napjának d. e. 8 órakor** tartatik meg, illetve az ajánlatok ekkor bontatnak fel, amidőn az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

A hazai ipar védelme szempontjából a közszállítási szabályrendelet előírásai betartandók.

Ajánlattevők a végleges döntésig kötelezettségben maradnak, s a községi előljáróság fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között szabadon választhasson, esetleg valamennyi ajánlattevő ajánlatát mellőzze anélkül, hogy az ajánlattevők bármelyike ajánlata benyújtásáért költség megtérítésre avagy kártérítésre igényt támaszthatna.

Közelebbi adatok Torzsa község jegyzői irodájában megtudhatók.

Torzsa, 1912. július 28.

Schick Ede
jegyző

Messinger Fülöp
bíró

FÉRFI ÖLTÖNYT

készít a legkényesebb izlést is kielégítőleg

ifj. **Ábel József**
angolszabó **Kulán**

ANGOL, MAGYAR szövetkülönlégességek raktára

Varázsfuvola

Bárki 1 óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola” rendkívül kellemes, 20 acél trombita hanggal és 4 erős bögővel van ellátva. Dzszes kivitelben, kottafüzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt **csak 4 korona**. Csakis **WAGNER Hangszer Király** országszerte elismert legolcsóbb hangszeráruházában kapható **Budapest, Józsefkörút 15** — Gyorsjavító műhely! — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket. 13-52

T. CZ. Tisztelettel értesítem, hogy

fai partelepemet és gips-öntődémet

Széchenyi-út 325 sz. alá (vasúti utca, saját ház) helyeztem át, melyet kibővítve, újabb gépekkel felszerelve, társulás folytán

Kovács és Futó cég alatt vezetek tovább.

Kula, 1912 június hó.

Tisztelettel

Kovács Mihály

szobrász, mint a Kovács és Futó cég belfagya

Szép nyomtatvány a legjobb reklám!

Számlák, körlevelek, címkártyák, levél-papírok, borítékok, levelezőlapok s mindenféle üzletben és irodában szükséges nyomtatványok jutányos árban

Előkelő üzletnek csinos nyomtatványa legyen és ilyet szállít jutányosan a

Berkovits-nyomda Kulán

Telefonszáma: 14

BISCHOF FERENC Alapítva 1894
FÉRFISZABÓ ÜZLETE KULÁ (Piaetér)

Stein Ignác
szoba és címfestő
Kula (Halász tanító úr házával szemben)

Hímzések előnyomására szolgáló chablon-gép eladó
Grigorievitsnál, Kulán.

Gőzmosó, fehérnemű- és vegy-tisztító-intézetemet
Kulán a Grigorievits-házba (Szt-István-utca) áthelyeztem. Szótér Antal tulajdonos.

Pongrács A. Sándor
úriszabó Kula (Bérpálot)
Magyar, angol és skót gyártmányú szövet-ujdon-ságok nagyraktára

MÉHÉSZEK I
Akik megbízható helyről, tiszta méhviaszból készült **műlepet** óhajtanak beszerezni, forduljanak bizalommal **szatmári SZABÓ ISTVÁN** méhészetéhez **PANKOTA** (Arad megye) mely méhészet amerikai hengerpréssel készített bármely méretű műlepek kilóját csomagolva 5 K 60 f-ért szállítja utánvétellel, míg viaszkészlete ki nem fogy.

12800 sz. 1912.
Temesvári vásárhirdetés.

Az idei Szt. Jakab országos vásár **aug. 15-től** bezárólag **aug. 19-ig** fog megtartatni. Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra **aug. 15-től**, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1912. július 6.

A városi főkapitányságtól
Beé Ferenc, főkapitány

„Aspirin Sósorszesz”

nélkülözhetetlen háziszser, mely erősít, frissít és üdít!

Kapható 44, 1.20 és 2.50 filléres üvegekben

Gergelyi-féle „Citromlimonádé”

a nyári idény egyik legkellemesebb nélkülözhetetlen üdítő itala

Készíti Gergelyi József gyógyszerész Kula (Bács megye)

Kizárólagos képviselő: **Friedmann-cég, Kula**

Kérjünk mindenütt fenti gyártmányokat

Szandál czipők

Ifju Kovács J. I. cégnél, Kulán